

๑. ท่านมีความเห็นต่อแนวคิดการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นโดยสมบูรณ์ (การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด) หรือจังหวัดจัดการตนเองอย่างไร

เดิม มีการเรียกร้องเป็นระยะ ซึ่งอดีตผู้บริหารและนักปกครอง ได้มีการศึกษาและชี้แจงต่อผู้มีอำนาจและประชาชนเสมอมา รวมทั้งได้มีการกำหนดให้มีราชการบริหารส่วนภูมิภาคในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ด้วย

ปัญหา ข้อเรียกร้องมีมากยิ่งขึ้น เนื่องจากรัฐบาล/ฝ่ายการเมือง พยายามรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง และแทรกแซงการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารงานของราชการส่วนภูมิภาค รวมทั้งการแต่งตั้งและการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัด จึงมีการก่อตัวเพื่อเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหรือจังหวัดจัดการตนเอง เพื่อที่จะให้พ้นจากการแทรกแซงจากรัฐบาล และมีการปฏิบัติงานของท้องถิ่นและจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ

ความเห็น กรณีเสนอให้เลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด หรือจังหวัดจัดการตนเอง

(๑) การได้มาของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้บริหารในจังหวัดจัดการตนเอง ซึ่งคงจะมาจากการเลือกตั้ง จะต้องปฏิรูประบบการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรงตามเจตนารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่บทบาทหน้าที่ของตำแหน่งเกี่ยวข้องเรื่องระบอบประชาธิปไตย ที่เลือกตั้ง และผู้เลือกตั้ง รวมทั้งการจัดการเลือกตั้งที่มีการป้องกันและการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันการซื้อสิทธิและขายเสียง

(๒) การปฏิบัติงานของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้บริหารภายในจังหวัดจัดการตนเอง จะต้องจัดการด้านความสัมพันธ์กับรัฐบาลหรือส่วนกลาง ทั้งที่เป็นพรรคหรือฝ่ายเดียวกันกับพรรครัฐบาล พรรคฝ่ายค้านหรือพรรคอื่นๆ

นอกจากนั้น การจัดระเบียบการบริหารราชการของประเทศไทยในแต่ละจังหวัด มีส่วนราชการทั้งราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และที่แยกจากส่วนกลางมาตั้งในพื้นที่ได้แก่ หน่วยงานของราชการบริหารส่วนกลาง และรัฐวิสาหกิจอีกด้วย

(๓) การบริหารราชการในพื้นที่ ได้มีการดำเนินการในลักษณะกลุ่มจังหวัด และจังหวัดแบบบูรณาการ โดยมีการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายระเบียบและดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๕ ซึ่งแนวคิดและหลักการรวมทั้งผลการดำเนินงานได้รับการประเมินเสมอมาว่า มีประสิทธิภาพ และเกิดผลดี ต้องการการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ แต่การดำเนินงานไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง รวมทั้งมีการแทรกแซงจากรัฐบาลหรือฝ่ายการเมืองดังกล่าวข้างต้น ทำให้การบริหารแบบบูรณาการไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร

จึงสมควรศึกษาและทบทวนเรื่องนี้

๒. ท่านมีความเห็นต่อบทบาทของกระทรวงมหาดไทยในการเป็นที่พึ่งของประชาชนอย่างไร

เดิม มีแนวคิดให้สำนักนายกรัฐมนตรีเป็นองค์กรประสานงานในราชการส่วนกลาง แต่ในภูมิภาค (ราชการบริหารส่วนภูมิภาค/ท้องถิ่น) มท. เป็นองค์กรประสานงาน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบอยู่ในจังหวัด

ข้อคิดเห็น ผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีบทบาทในการอำนวยความสะดวก ประสานงาน ตามอำนาจใน พ.ร.บ.บริหารราชการแผ่นดินอย่างยิ่ง จนประชาชนให้ความเคารพนับถือ รวมทั้งภาคราชการหน่วยอื่นๆ ด้วย โดยมีนายอำเภอดูแลในระดับอำเภอรองไปจากผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัดใช้ทั้งอำนาจ ตามกฎ บทบาท และภาวะผู้นำโดยบารมี (คุณงามความดี)

๓. ท่านมีความเห็นต่อมุมมองของสาธารณะต่อกระทรวงมหาดไทยว่าเต็มไปด้วยการทุจริตคอร์รัปชันอย่างไร และท่านมีข้อเสนอเพื่อกำหนดเป็นมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ อย่างไร

ข้อเท็จจริง เป็นข้อกล่าวอ้างว่ามีการกระทำโดยทั่วไปทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้ง มท.ด้วย แต่มีมากเช่นกันที่ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

มาตรการ

- (๑) กระทรวงมหาดไทยและจังหวัดประกาศเป็นระเบียบวาระ (Agenda) ในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต
- (๒) กำหนดกลยุทธ์ในการป้องกัน ปราบปราม และส่งเสริม
- (๓) การประกาศเกียรติคุณยกย่อง และกำหนดโทษผู้กระทำผิดทั้งทางแพ่ง อาญา วินัย และทางสังคม ทั้งนี้ โดยการดำเนินการแบบบูรณาการส่งเสริมนี้ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชน รวมถึงเยาวชน

๔. ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปอื่นๆ

การส่งเสริมบทบาทของกระทรวงมหาดไทยในการบริหารราชการจังหวัด กลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการตาม พ.ร.ฎ.ว่าด้วยการบริหารราชการจังหวัด กลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ จะเกิดประโยชน์ต่อประชาชน และราชการ

๑. ท่านมีความเห็นต่อแนวคิดการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นโดยสมบูรณ์ (การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด) หรือจังหวัดจัดการตนเองอย่างไร

การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด/จังหวัดจัดการตนเอง ยังไม่เหมาะสมกับสังคมไทย ณ ปัจจุบันนี้ เพราะประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยว มีโซ่มลรัฐ ประชาชนยังมีระดับการศึกษาที่ยังไม่สูงมากนักเหมือนกับทางตะวันตก และยุโรป ประกอบกับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนยังมีช่องว่างอยู่อย่างมาก คนรวยมีน้อย คนจนคนชั้นกลางมีมากกว่า มีความแตกต่างกันมากในแต่ละพื้นที่ ง่ายต่อการซื้อเสียง ขายเสียงในทุกระดับตั้งแต่รากหญ้า ระดับชาติ หากปล่อยให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด เขาก็จะได้แต่ผู้มีอิทธิพล ลูกหลานเครือญาตินักการเมือง ซึ่งมีอยู่ไม่กี่ตระกูลเข้ามาผูกขาดการปกครองจังหวัดแทนผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นผู้แทนของรัฐบาลกลาง และเป็นผู้แทนต่างพระเนตรพระกรรณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติงานภายในจังหวัด ตัวอย่างที่เห็นกันอยู่ ก็คือ อบต. เทศบาล และ อบจ. ต้องใช้เงินซื้อเสียงเข้ามาบริหารทุกๆ แห่ง จากประสบการณ์ที่ผ่านมาซื้อเสียงทุกแห่งเมื่อซื้อเสียงเข้ามาบริหารงานแล้ว ก็จะดำเนินการทุกอย่างที่จะได้ผลตอบแทนให้คุ้มกับที่ได้ลงทุนไป คนที่คิดเรื่องนี้น่าคงอยากจะเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์การปกครองของประเทศไทยให้เป็นแบบตะวันตก/ยุโรป ซึ่งยังไม่เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทยในปัจจุบันนี้

๒. ท่านมีความเห็นต่อบทบาทของกระทรวงมหาดไทยในการเป็นที่พึ่งของประชาชนอย่างไร

บทบาทของกระทรวงมหาดไทยในการเป็นที่พึ่งของประชาชนที่ผ่านมาคือ การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข เน้นในเรื่องของการรักษาความสงบเรียบร้อย การดูแลเรื่องความมั่นคงภายใน งานอาชีพ และงานอื่นๆ ที่ไม่มีส่วนราชการใดรับผิดชอบ เป็นต้น ในปัจจุบันบทบาทของกระทรวงมหาดไทยในการเป็นที่พึ่งของประชาชนลดน้อยลงไปมาก ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้ทันทั่วทั้งในหลายเรื่อง ทำให้ประชาชนมองว่ากระทรวงมหาดไทยเป็นที่พึ่งของประชาชนไม่ได้ มีสาเหตุมาจาก

(๑) หน่วยงานส่วนกลางไม่ยอมมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือมอบที่มอบอำนาจแบบมีเงื่อนไข ทำให้การแก้ไขปัญหาให้ประชาชนทำได้ล่าช้า ต้องขอความเห็นชอบจากส่วนกลาง

(๒) หน่วยงานส่วนกลาง โอนหน่วยงานที่อยู่ในภูมิภาคกลับไปขึ้นกับส่วนกลาง เช่น ตำรวจ สรรพากร สรรพสามิต ศุลกากร ศึกษาธิการ เกษตรบางส่วน ฯลฯ ปัจจุบันผู้ว่าราชการจังหวัดเหลือหน่วยงานที่กำกับดูแลเฉพาะส่วนภูมิภาค ๒๐ หน่วยเศษ เท่านั้น

(๓) ตาม พ.ร.บ.การกระจายอำนาจฯ ปี พ.ศ.๒๕๔๒ ได้กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมากเกินไป บางแห่งยังไม่มีความพร้อม เช่น โอนการศึกษาให้ อบต. เทศบาล และ อบจ. โอนงานด้านโรงพยาบาลให้ อบต. เทศบาล อบต. และโอนถนนในชนบท โอนระบบชลประทาน ให้ อบต. เป็นต้น การกระจายอำนาจเหล่านี้ไม่ได้ผลในทางปฏิบัติ ประชาชนเดือดร้อน ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้ ควรกลับมาทบทวนบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ กก.กระจายอำนาจเสียใหม่ มิใช่มีไว้เพื่ออนุมัติเงินอุดหนุนเฉพาะกิจดังเช่นในปัจจุบัน และเมื่อแก้ไขได้ บทบาทของกระทรวงมหาดไทยในการเป็นที่พึ่งของประชาชนคงมีความชัดเจนขึ้นเหมือนในอดีตที่ผ่านมา

๓. ท่านมีความเห็นต่อมุมมองของสาธารณะต่อกระทรวงมหาดไทยว่าเต็มไปด้วยการทุจริตคอร์รัปชันอย่างไร และท่านมีข้อเสนอเพื่อกำหนดเป็นมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ อย่างไร

การทุจริตคอร์รัปชันในกระทรวงมหาดไทยในอดีต มีการซื้อขายตำแหน่งในทุกระดับ ไม่ว่าในระดับ ๗ - ๘ สอบเข้า ร.ร. นายอำเภอ แต่งตั้งนายอำเภอ ปลัดจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการ อธิบดีกรมต่างๆ หลังจากนั้นผู้เสียเงินก็จะหันมาถอนทุนคืน ทำให้เกิดการทุจริตในระดับจังหวัด และอำเภออย่างกว้างขวาง ซึ่งบางเรื่อง ถูก ปปช. ชี้มูลว่ามีความผิด จะต้องถูกลงโทษในโอกาสต่อไป

ขอเสนอมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ดังนี้

(๑) ใช้ Merit System ให้มากกว่า Spoils ในการสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง การพิจารณาความดีความชอบ หากคนเก่งๆ มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงาน

(๒) ใช้กลไกของคณะกรรมการจริยธรรมประจำกรม กระทรวง ขับเคลื่อนเพื่อสร้างจิตสำนึก ความรับผิดชอบ ให้บุคลากรมีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงานเพื่อรับใช้หน่วยงานและประชาชน

(๓) ให้ข้าราชการระดับ ๙ ขึ้นไป แจ้งบัญชีทรัพย์สินต่อ ปปช. ทุกราย

(๔) ผู้บังคับบัญชาต้องทำเป็นตัวอย่างในการทำงาน ในการครองตน ในการใช้จ่ายเงิน การวางตัวในสังคม เป็นต้น

(๕) เมื่อมีการกระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการสอบสวนและลงโทษทางวินัย โดยทันที อย่าให้การปกป้องหรือช่วยเหลือ

(๖) ขอ กำหนดตำแหน่งประจำกระทรวง ให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดและรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่กระทำผิดวินัย หรือถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยหรือศีลธรรมอันดี เป็นตำแหน่งเฉพาะตัว

ข้อเสนอเหล่านี้เป็นมาตรการในอดีตที่ใช้กันมานานและกระทรวงมหาดไทยก็เป็นที่ยอมรับของหน่วยราชการ และประชาชนสมกับคำขวัญที่ว่า “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” และเป็นผู้นำของส่วนราชการและประชาชนสืบต่อไป

๔. ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปอื่นๆ

(๑) ปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงมหาดไทยในระดับกระทรวง กรม และจังหวัดเสียใหม่ ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยนำผลการสัมมนาระดมสมอง ๔ ภาค ในงานครบรอบ ๑๒๐ ปี กระทรวงมหาดไทย มาปรับใช้ได้ทันที

(๒) แก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด กำกับดูแลราชการบริหารส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคทุกเรื่อง (ยกเว้นองค์กรอิสระ ศาล ทหาร เป็นต้น) โดยมีต้องให้ส่วนกลางมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะที่เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด CEO

(๓) ปรับปรุงบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอใหม่ ให้สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน

(๔) การสรรหา บรรจุ แต่งตั้งบุคคลทุกระดับ ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาให้ความเป็นธรรมกับทุกคน โดยใช้หลักอาวุโส และความรู้ความสามารถเป็นองค์ประกอบเบื้องต้น ย่อมจะสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร จะรักองค์กร และทุ่มเทการทำงานให้องค์กร ถ้าไม่จำเป็นอย่ารับโอนบุคลากรจากกรมอื่นมา โดยเฉพาะ ผอ.สำนัก จะเกิดผลเสียในระยะยาว และต้องหาทางไม่ให้นักการเมืองเข้ามาสั่งการในเรื่องนี้ด้วย

(๕) ขจัดการซื้อขายตำแหน่งที่เคยมาในอดีตเพื่อปกป้องชื่อเสียงของกระทรวงมหาดไทยกลับคืนมา โดยมีคณะกรรมการพิจารณาให้เกิดความโปร่งใส และเผยแพร่ให้สาธารณชนรับทราบ

(๖) ชื่อเสียงของกระทรวงมหาดไทยตกต่ำไปมาก เห็นควรเร่งออกกฏสิ่งเสียหายไปกลับคืนกระทรวงมหาดไทย โดยด่วน ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการปัจจุบันและข้าราชการบำนาญจะร่วมกัน

๑. ท่านมีความเห็นต่อแนวคิดการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นโดยสมบูรณ์ (การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด) หรือจังหวัดจัดการตนเองอย่างไร

มีความเห็นโดยองค์รวมดังนี้

(๑) จะต้องมีการปฏิรูประบบราชการทั้งระบบ โดยยึดหลักการให้มีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้ชัดเจน เหมาะสมแก่การบริหารประเทศ และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปประเทศไทย

(๒) ราชการบริหารส่วนกลาง ควรจำกัดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลางที่จะลงไปปฏิบัติจัดทำในภูมิภาค เฉพาะงานที่เป็นนโยบายสำคัญ งานทางเทคนิคหรือวิชาการ การกำกับดูแลหรือติดตามผลการปฏิบัติราชการเป็นหลัก นอกเหนือจากนั้น ควรมอบอำนาจให้จังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือกระจายอำนาจให้ส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น

(๓) ต้องทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในส่วนภูมิภาค มีเอกภาพในการบริหารงานอย่างแท้จริง มีการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมากขึ้นและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถมอบอำนาจไปให้ปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด นายอำเภอ รวมทั้งผู้บริหารท้องถิ่นไปปฏิบัติจัดทำให้มากขึ้น และสามารถกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) ต้องมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและจังหวัดไปให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มากขึ้น โดยเฉพาะงานที่เป็นบริการขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน เมื่อ อปท. มีอำนาจมากขึ้นจะต้องมีการปรับปรุงรูปแบบของอปท.ใหม่ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นมากขึ้น

(๕) หากทำได้ตามข้อ ๑ - ๔ ก็ไม่มีความจำเป็นใดที่จะต้องมีการกำหนดรูปแบบจังหวัดจัดการตนเองหรือให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนในการบริหารงานของพื้นที่มากขึ้น ภูมิภาคยังคงต้องดำรงอยู่ แต่อาจกำหนดให้มีการปกครองรูปพิเศษในระดับจังหวัดมากขึ้น หรือมีขนาดใหญ่ขึ้น แต่ไม่จำเป็นต้องเต็มพื้นที่ทั้งจังหวัด อาจปรับรูปแบบ อบจ.ให้ดูแลรับผิดชอบเฉพาะพื้นที่นอกเหนือเทศบาล รวมทั้งจัดตั้งเทศบาลให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ยุบเลิกอบต.ขนาดเล็กในพื้นที่ไปอยู่ในความดูแลของ อบจ.

๒. ท่านมีความเห็นต่อบทบาทของกระทรวงมหาดไทยในการเป็นที่พึ่งของประชาชนอย่างไร

กระทรวงมหาดไทยมีภารกิจหลักในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข หรือดูแลด้านการปกครอง การรักษาความสงบ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง รวมทั้งดูแลประชาชนในพื้นที่ โดยเป็นกระทรวงด้านความมั่นคงภายใน จึงจำเป็นต้องปรับโครงสร้างและบทบาทในการปฏิบัติภารกิจให้ชัดเจนจึงจะเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ดังนี้

(๑) กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนเหมาะสมกับภารกิจหลัก ควรจะต้องจัดตั้งสำนักนโยบายและแผนมหาดไทยขึ้นมาใหม่ โดยอาจเรียกว่า เป็นสำนักนโยบายและแผนด้านความมั่นคงภายใน เช่นเดียวกับกระทรวงหลักๆ ที่มีสำนักนโยบายและแผน เป็นมันสมองของกระทรวงทั้งนั้น

(๒) กำหนดให้มีจังหวัดสาขาหรือกิ่งจังหวัดในจังหวัดใหญ่ ๆ เช่น นครราชสีมา อาจแบ่งเป็นจังหวัดนครราชสีมาสาขาปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาสาขาบัวใหญ่ โดยไม่จำเป็นต้องตั้งจังหวัดใหญ่ขึ้นมา แต่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด มอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดลงไปปฏิบัติงานแทนในจังหวัดสาขา รวมทั้งให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๓) ต้องเสนอให้มีการทบทวนอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ตาม ป.วิอาญา เป็นการด่วน โดยเฉพาะได้มีการยกเลิกประกาศ คสช. ที่โอนอำนาจในการวินิจฉัยคดีอาญากรณีอัยการสั่งไม่ฟ้องไปให้ฝ่ายตำรวจ จะทำให้ประชาชนไม่มีที่พึ่งไม่มีการคานอำนาจกัน

(๔) จะต้องมีการปรับปรุงรูปแบบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเสียใหม่ จากเอกสารการปฏิรูปการบริหารราชการที่แนบมาพร้อมนี้

(๕) จะต้องปรับปรุงระบบการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการให้เกิดความเป็นธรรม และเป็นไปตามระบบคุณธรรม โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความจำเป็นในราชการเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในการแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงของกระทรวง

๓. ท่านมีความเห็นต่อมุมมองของสาธารณชนต่อกระทรวงมหาดไทยว่าเต็มไปด้วยการทุจริตคอร์รัปชันอย่างไร และท่านมีข้อเสนอเพื่อกำหนดเป็นมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ อย่างไร

กระทรวงมหาดไทยมีส่วนราชการ หน่วยงานในสังกัดหลายหน่วย รวมทั้งรัฐวิสาหกิจคือ ๔ แห่งขนาดใหญ่ ครอบคลุมกิจการและงานข้าราชการเป็นจำนวนมาก ประกอบกับรัฐวิสาหกิจเกี่ยวข้องกับประชาชนมากมาย จึงถูกร้องเรียนกล่าวหาว่า มีการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการสูงมาก โดยเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีอยู่มากถึง ๗ - ๘ พันแห่ง จำเป็นต้องเข้มงวดกวดขันตรวจสอบดูแลโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปด้วยความโปร่งใส เป็นที่เชื่อถือในสายตาของสาธารณชน และต้องหาทางขจัด หรือลด หรือกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ ทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ ดังนี้

(๑) ผู้บังคับบัญชาระดับสูงจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดี ไม่ประพฤติผิดเอง รวมทั้งต้องกวดขันเน้นย้ำปลูกจิตสำนึกของผู้ใต้บังคับบัญชาสม่ำเสมอ หากมีการกระทำผิดต้องสอบสวนลงโทษทางวินัยโดยเด็ดขาด เพื่อมิให้เป็นแบบอย่างอีกต่อไป

(๒) ต้องหาทางขจัดใจป้องกันมิให้มีการกระทำผิดหรือง่ายต่อการกระทำผิด ไม่ว่าจะในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจรับงาน และมีการตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด

(๓) ส่งเสริมคนดีมีความรู้ความสามารถ มีพฤติกรรมที่สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการทำงาน

(๔) หากทางเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุ จัดซื้อจัดจ้าง โดยเพิ่มเติมให้มีการมีส่วนร่วมพิจารณาจากภาคประชาสังคมหรือประชาชน ในกระบวนการจัดทำแผนงาน โครงการ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ตรวจรับงานและติดตามผลการปฏิบัติงาน ขั้นตอนมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

๔. ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปอื่น ๆ

มีข้อคิดเห็นบางประการในการปฏิรูปประเทศไทย และการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามเอกสารที่แนบ รวมทั้งบัญญัติ ๑๐ ประการในการสัมมนา ระบบบริหารงานของกระทรวงมหาดไทยด้วย

๑. ท่านมีความเห็นต่อแนวคิดการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นโดยสมบูรณ์ (การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด) หรือจังหวัดจัดการตนเองอย่างไร

กระผมไม่เห็นด้วยกับแนวคิดการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นโดยสมบูรณ์ เพราะเป็นคนละส่วนไม่เกี่ยวกัน เสมือนเป็นต้นไม้คนละต้นที่ไม่ได้เกิดจากรากและลำต้นเดียวกัน อธิบายได้ดังนี้

(๑) **อำนาจ** ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจการบริหารราชการแผ่นดินในส่วนภูมิภาค เป็นผู้บังคับบัญชาหน่วยงานภูมิภาคและข้าราชการของหน่วยราชการต่าง ๆ ที่เป็นราชการส่วนภูมิภาค อีกทั้งมี**อำนาจกำกับ**องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดให้บริหารราชการแผ่นดินเป็นไปได้อย่างถูกต้องด้วยวิธีการต่างๆ ที่กฎหมายกำหนด เช่น กำกับความถูกต้องด้วยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ กำกับการใช้จ่ายงบประมาณ ความสอดคล้องกันระหว่างนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับนโยบายของรัฐ ไม่ขัดรัฐธรรมนูญ

(๒) **การกระจายอำนาจ** อำนาจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีเพื่อให้บริหารงานสาธารณะ เพื่อประชาชนอย่างพอเพียงเหมาะสม คือ เก็บภาษีค่าธรรมเนียม ออกกฎข้อบังคับเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน บริหารงานบุคคลของตนเองได้ และที่สำคัญคืออำนาจที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มาจากประชาชนในเขตพื้นที่จากการเลือกตั้ง อยู่ตามวาระ ผู้บริหารท้องถิ่นจึงเป็นนักการเมืองที่ต้องถูกควบคุมโดยเสียงของประชาชน

(๓) **ผู้ว่าราชการจังหวัดต่างกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** รูปแบบต่างๆ คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นข้าราชการประจำไม่ใช่ันักการเมือง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงานตามลักษณะวิชาชีพมายาวนานต่อเนื่อง มีระเบียบวินัยควบคุมอย่างเคร่งครัด ไม่อาจจะเลือกทำ หรือไม่ทำงาน ในหน้าที่ตามความต้องการของประชาชนโดยตรงได้ จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบข้อบังคับ บางเรื่องที่นักการเมืองอยากทำ ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ทำให้ไม่ได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องกำกับดูแลให้ผู้บริหารท้องถิ่นบริหารท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ไม่ก้าวก่ายแทรกแซงอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และก็ไม่ปล่อยปละละเลยให้ท้องถิ่นทำหน้าที่แบบหาเสียงประชานิยม โดยใช้งบประมาณแผ่นดินอย่างสิ้นเปลือง

ส่วนจังหวัดจัดการตนเองนั้นก็เพียงแต่ส่วนกลางถ่ายโอนภารกิจให้ท้องถิ่นอย่างจริงจัง ไม่ไปก้าวก่ายวุ่นวายอีกต่อไป หากพื้นที่ใดมีความพร้อมมากก็ให้เป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เช่น กรุงเทพมหานคร และพัทยา โดยมีคณะบริหารท้องถิ่นและข้าราชการส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ และกระทรวงมหาดไทยต้องลดการออกกฎระเบียบที่เป็นการควบคุมเข้มงวดลง

ถ้าต่อไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานได้ดี มีท้องถิ่นพิเศษขนาดใหญ่ทั่วทุกภาค มีความเข้มแข็งในการจัดการดูแลสุขภาพทุกข์ของประชาชน จัดการรายได้รายจ่ายที่ต้องใช้เพื่อท้องถิ่นได้อย่างดี ก็อาจเลิกราชการส่วนภูมิภาค เหลือเพียงส่วนกลางและท้องถิ่น นั่นหมายความว่าไม่ต้องเลือกใครมาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว ต้นไม้ท้องถิ่นเติบโตพอกที่ท้าทายพายุใหญ่และเป็นร่มเงาให้แก่ราษฎรได้ ราชการภูมิภาคควรหยุดเติบโตและไม่ไปแย่งอาหารและน้ำกับท้องถิ่นอีกต่อไป

๒. ท่านมีความเห็นต่อบทบาทของกระทรวงมหาดไทยในการเป็นที่พึ่งของประชาชนอย่างไร

คงต้องย้อนกลับไปถึงเจตนารมณ์ในการก่อตั้งกระทรวงมหาดไทยซึ่งได้เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๕ โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และคำขวัญ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” เป็นคำขวัญของกระทรวงมหาดไทยที่มีมาตั้งแต่ก่อตั้งกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๕ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็นคำที่ข้าราชการฝ่ายปกครองตั้งแต่ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ปลัดอำเภอ นายอำเภอ ปลัดจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด จนถึงปลัดกระทรวง ต้องยึดถือและปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่งคำขวัญดังกล่าวยังคงใช้มาจนถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่าความหมายของคำว่า “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” เป็นคำที่สื่อให้เห็นถึงหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยได้ชัดเจน และสื่อให้เห็นถึงการทำหน้าที่เพื่อประชาชน ดังนั้นข้าราชการกระทรวงมหาดไทยทุกคนจึงต้องทำงานใกล้ชิดกับประชาชนและพื้นที่เป็นอย่างมาก อาจกล่าวได้ว่าเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด และในปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายโดยกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยเป็นที่พึ่งของประชาชนอยู่แล้ว แต่ในระยะหลังภาพสะท้อนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการกระทรวงมหาดไทยมักออกมาในรูปของการทำงานเพื่อนักการเมือง และเพื่อประโยชน์ส่วนตน มากกว่าประโยชน์ของประชาชน ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยคงต้องหันกลับมามองตัวเองและทบทวนบทบาทหน้าที่ของตน รวมทั้งปลูกจิตสำนึกของการเป็นข้าราชการกระทรวงมหาดไทยในการทำหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชน สมดังเจตนารมณ์ในการก่อตั้งกระทรวงมหาดไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ หากทำได้เช่นนี้ความเชื่อมั่นศรัทธาที่ประชาชนมีต่อข้าราชการกระทรวงมหาดไทยก็จะกลับคืนมา

๓. ท่านมีความเห็นต่อมุมมองของสาธารณะต่อกระทรวงมหาดไทยว่าเต็มไปด้วยการทุจริตคอร์รัปชันอย่างไร และท่านมีข้อเสนอเพื่อกำหนดเป็นมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ อย่างไร

ภาพลักษณ์ของกระทรวงมหาดไทยต่อสาธารณะในระยะหลังถูกมองว่าเต็มไปด้วยการทุจริตคอร์รัปชัน อาทิเช่น เรื่องการซื้อขายตำแหน่ง ซึ่งเกิดจากข้าราชการที่ไม่มีความรู้ความสามารถแต่ต้องการได้มาซึ่งตำแหน่งที่สูงขึ้นจึงวิ่งห่านักการเมืองเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งที่ตนเองต้องการโดยไม่คำนึงว่าจะได้ตำแหน่งนั้นมาด้วยวิธีใดก็ตาม การทุจริตการสอบเข้าโรงเรียนนายอำเภอ นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ซ่อนเร้นต่างๆ เพื่อสนับสนุนการทุจริตในเชิงนโยบาย เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้ความศรัทธาที่สาธารณะมีต่อกระทรวงมหาดไทยเสื่อมถอยลง

หากถามถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อเรียกความเชื่อมั่นศรัทธาของสาธารณะกลับคืนมานั้น กระทรวงมหาดไทยควรต้องเข้มงวดกับการแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งในระดับต่างๆ โดยยึดหลักความรู้ความสามารถและการทำงานที่เป็นที่ยอมรับ หากกระทรวงมหาดไทยยึดมั่นในหลักที่ถูกต้อง การเมืองก็จะไม่สามารถเข้ามาแทรกแซงได้ นอกจากนี้ การสร้างความสามัคคี และการปลูกจิตสำนึกของคนในองค์กรก็มีส่วนสำคัญ ที่จะทำให้องค์กรพัฒนาไปในทางที่ดีได้ สิ่งสำคัญต้องยึดมั่นคำขวัญของกระทรวงมหาดไทยที่ว่า “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ไว้ให้มั่น ทั้งนี้ หากทุกคนปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในหลักการและอุดมการณ์ของการเป็นข้าราชการกระทรวงมหาดไทยแล้ว ทุกอย่างก็จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนที่มี ต่อข้าราชการกระทรวงมหาดไทยก็จะกลับคืนมาในที่สุด

๔. ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปอื่นๆ

กระผมเห็นว่า การปฏิรูปที่สำคัญคือการปฏิรูปคน เพราะต่อให้ปฏิรูปโครงสร้างมาดีเพียงใด แต่หากคน ที่อยู่ภายใต้โครงสร้างนั้นไม่เห็นความสำคัญ การปฏิรูปก็จะไม่เกิดประโยชน์ แต่อาจจะกลายเป็นช่องทางของการหาประโยชน์จากการปฏิรูปนั้นได้
